

Рік XIV.

Р. 1904 кн. V.

Т. LXI.

ЗАПИСКИ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

виходять у Львові що два місяці під редакцією

МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО.

MITTHEILUNGEN

DER ŠEVČENKO-GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN IN LEMBERG

REDIGIERT VON

MICHAEL HRUŠEVŠKYJ.

XIV Jahrgang.

1904, V B.

B. LXI.

Накладом Наукового Товариства імени Шевченка

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

Вийшло 20/X с. с. 1904.

Miscellanea.

„Козаки“ в Галичині 1605 р.

Понизший документ друкую задля згадки про козаків в титулі його обляти: в самім королівськiм листі iде мова не про козаків, а про рiжну оружну збиранину, що пiд титулом жовнiрiв i з претензiями за незаплачену за iнфлянтську кампанiю платню, збирала контрiбуцiї та чинила наїзди в околицях Львова в 1604—5 рр.¹⁾ Таким чином документ сей властиво до козакiв зовсiм не належить, i „козаки“ зовсiм довiльно появили ся тут пiд рукою гродського писаря. Та одначе й се не без вартости. Ся довiльність уживання козацького iмени служить iще одною iлюстрацiєю тої хиткостi й загальностi, яким козацьке iмя визначало ся, особливо перед остаточним сформованнем козацької верстви, що власне мало місце в початках XVII в.²⁾

Oblatae literae vniversal. s. r. m. contra kozakos in ditioe Leopoliensi damna inferentes.

Ad officium et acta praesentia castrensia capitaneatus Sanocensis personaliter veniens nobilis Paulus Rybinski obtulit literas infra scriptas sacrae regie maiestatis, sigillo minoris cancellariae regni obsignatas et manu serenissimi moderni regis Poloniae subscriptas. Quas officium praesens suscepit, easque in acta officii sui inscribere mandavit ac in locis publicis et in vniuersis civitatibus districtus Sanocensis publicare et proclamare iussit. Literarum autem praefatarum tenor sequitur eiusmodi:

¹⁾ Пор. вiзвання короля з днiв 7 i 8 цвiтня — Akta grodzkie i ziemskie X, ч. 2998—9.

²⁾ Пор. мої Примiтки до iсторiї козачини в т. XXII Записок.

Zygmunth III z bozei laski krol polski, wielkie xiąże litewskie, ruskie, pruskie, mazowieczkie, zmodzkie, inflanckie etc. y swedzki, gottski, wandalski dziedziczny krol. Wszem wobecz y kazdemu z osobna, komu to wiedziec nalezy, a mianowicie starostom i dzierzawcom naszym y ich namiestnikom y wszystkim innym stanu slacheczkiego ludziom oznaimuiemy, lako skoro wzielismy wiadomosc o tym swawolenstwie, ktore sie od ludzi pewnych pod tytulem zolnierskim zgromadzonych naiazdami gwałtownemi tak [na] nasze iako y na slacheczkie maitnosci dzieie, — z powinności naszej nie zaniechalismy ich przez poslanca naszego napomniec, aby sami z siebie sprawiedliwosc uczyniwszy y ludziom vkrzywdzonym visciwszy sie z tei kupy roziachali sie. Lecz ze ani na przystoinosc powinności swei, ani na to nasze oicowskie napominanie pomniąc nie tylko nam sie nieposluszni stawili, ale tesz do pierwszych swowolenstw swych czo dzien tym wienczei lupiąnc, naiezdziąnc, gwałty czyniąncz przydawaią, przychodzi nam w tym napomniec y obwiescic vprz. y wier. wasze, abyscie z wielmoznym Jerzym Mniszkiem z Wielkich Kunczycz, wojewodą sendomirskim, lwowskim y samborskim naszym starostą, porozumiawszy y ziąwszy sie dla bezpieczenstwa własnego samych że vprz. y wier. w. do pohamowania tych ludzi takich sposobow zazeli, iakich y prawo pospolite vczy y iakowe ich postempki zaslużeli. Vczynią to vprz. y wier. w. y dla milosci oiczyzny, ktora od takowych ludzi gwałt czierpi, y dla samych ze vprz. y wier. w. bezpieczenstwa. Dąn w Krakowie dnia XXI lipca, roku panskiego MDCV, panowania naszego polskiego XVIII, swedzkiego XII. Sigismundus rex.

Сяніцького ґроду кн. 141, ст. 1154—1155.

М. Грушевський.

Маркіян Шашкевич про свою „Читанку“.

При порядкованю кореспонденції Володимира Шашкевича, яка переходує ся в бібл. „Народного Дому“, знайшов я коротку записку (на чвертці паперу, витятій на здовж), писану рукою Маркіяна Шашкевича та цікаву для його характеристики. Ся записка — се мабуть частина просьби до цензури в справі апробати.

Der Verfasser dieses Werkchens bemüchete (!) sich so viel es in seinen schwachen Kräften stand wahre Religiosität u. eine drauf sich gründende Moralität in den zarten empfänglichen Herzen der Jugend der Künftigen Staatsbürger, fest zu pflanzen, wohl überzeugt dass nur eine solche den Menschen zum wahren Menschen stempelt. Um aber dieses desto leichter und auf einem gewisseren Wege zu erreichen,